

at lade denne første Behandling af Sagen foregaae med en forholdsvis større Korthed. Det er paa Grund heraf, at jeg for Diebliffet ikke skal tillade mig at gjøre videre end anbefale Udvalgets Indstilling til Forsamlingens gode Overveielse, idet jeg skal afvente, hvorvidt der i de Ytringer, som her maatte foresalde, gives mig Anledning til at optræde som Ordfører.

J. Knudsen: Det har glædet mig, at det foreliggende Forslag til Afsløsningen af det Gaarde og Voelsteder paahvilende Hovet og lignende Pligtarbejde er fremkommet; thi Hovetiets Døelse in natura er et af de meget skadelige Under, som det havde været onfskeligt der for længere Tid siden kunde været ophævet. Hovet, i Forening med Fæstevæsenet, lægger et trykkende Baand paa Agerbrugets og Agrikulturens Fremgang, og er saaledes et Under i landoekonomisk Henseende. Den hovetrigørende Bonde har i Almindelighed mindre Tid, Leilighed og Lyft til at kultivere og forbedre sine i Fæste havende Jorder, hvilket jo ogsaa er saa saare naturligt; thi han kan jo næsten ikke gjøre sikker Regning paa nogen Dag tilende at blive hjemme, med den til hans Naadighed staaende Arbeidskraft, ved sin egen Besdrift, men er hvert Dieblik udsat for at blive tilfagt til Hovetarbejde, og slige hovedfuls Ordre faaer han som oftest i Høes og Kornhøsten, ligesom heller ikke saa sjældent i Sædetiden. See vi nu hen til, hvorledes Arbejdet i Almindelighed bliver udført paa Hovmarken, saa have vi ogsaa der et Beviis for Hovetiets Skadelighed; thi det er vistnok de fleste af Dem, mine Herrer! befsjendt, hvorledes det gaaer til under Hovetiets Døelse; det bliver i Almindelighed udført meget slet og i Virkeligheden til liden Baade for Hoveteierne. Der er intet Forhold mellem den Byrde, det er for Hovetnyderen at præstere Hovet, og den Fordeel og Nytte, som Hoveteieren i Virkeligheden har af det. Hovetiets Døelse in natura er en sørgelig Bortødslen af Tid og Arbeidskraft; hvormegen Tid gaaer der ikke tabt paa Veien til og fra Hovmarken? hvormegen Slitage, ved denne Faren frem og tilbage, gaaer der ikke med paa Hovetbondens Heste og Bogne, og endelig hvad der egentlig

igrunden er det værste, — hvormegen Tid ødles der ikke bort under selve Hovetiets Døelse? Det er altsammen Noget, som jeg ikke her behøver nøiere at udvikle; thi det er vistnok fuldkommen befsjendt for de fleste af Dem, mine Herrer! Og efter al denne Døffrelse af Tid og Arbeidskraft, hvad Nytte bringer det da den Hovetberettigede? Jeg troer, at Svaret i mange Tilfælde maa blive, „en meget liden Nytte“; thi ville de Hovetberettigede nøiagtig opgøre Regningen, da vil det vistnok paa mange Steder vise sig, at de i Virkeligheden kun have en saare liden Fordeel af Hovet. Jeg troer ikke, at det er for meget sagt; thi der vil vistnok kunne findes de Steder, hvor Cieren, ved denne større Production og Indtægt, som han vilde kunne udbringe af sin Eiendom, ved at drive den med egen Arbeidskraft, omtrentlig vilde opveie de Udgifter, som den forøgede Arbeidskraft vilde koste. Jeg vil nu dermed paa ingen Maade have sagt, at de Hovetberettigede i saadanne Tilfælde intet Bederlag skulde have for Hovet; dette har ikke været min Mening, og kan fornuftigvis heller ikke paa nogen Maade være det; men hvad jeg har villet tillade mig at udtale, det er, at der ved Bedømmelsen af Bederlaget for Ophævelsen af Hovet burde tages meget nøie Hensyn til den virkelige Nytte og Fordeel, som Cieren har af Hovet, og at der saaledes ogsaa maatte tages i Betragtning den større Production og Indtægt, som Cieren vilde kunne udbringe af sin Eiendom, ved at drive den med egen Arbeidskraft; thi skal dette sidste ikke tages med i Beregningen, men Hovetbederlaget derimod for Størstedelen ansættes efter Omfanget af Bestemmelserne i Hovetforeningerne, saa frygter jeg virkelig meget for, at Afsløsningssummen paa mange Steder vil blive for høj. Jeg vil tillade mig at gjøre opmærksom paa, at der findes mange Hovetforeninger, idetmindste kender jeg flere saadanne, som paa lægge Fæsterne at forrette en heel Deel Hovet eller Pligtarbejde, men som Hoveteierne i Almindelighed ikke kunne afbenytte af den Grund, at de ikke have Brug for dette specielle Arbejde. Jeg vil til Exempel nævne Tærffebage, Kornrensningdage og Kornskibninger; meget af dette Arbejde har Cieren paa